

Ecclesia i Synagoga

Pierwotnie słowo *ecclesia* oznaczało Kościół Starego i Nowego Przymierza. Właściwie Kościoły te stanowią jedno, lecz śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa spowodowały podział na tych, którzy uznali Go za Mesjasza, i tych, którzy tego nie uczynili. Personifikacją Kościoła, najbardziej oddającą jego istotę, jest postać Oblubienicy, Matki Mistycznego Ciała Chrystusa i Pani narodów. W sztuce katakumbowej przedstawienia Kościoła bliskie są jego obrazowi ukazanemu w *Pasterzu* Hermasa. Kościół symbolizuje kobieta siedząca na tronie, ubrana we wspaniałe szaty i czytająca księgę widzącemu, który ma ją przepisać. W kolejnych wizjach niewiasta ta jest coraz młodsza, by na końcu pojawić się jako Dziewica okryta welonem i ubrana w białą szatę. Od IX w. w sztuce jest dostrzegalne przeciwstawianie Kościoła Synagodze. Zwykle ich personifikacje stoją naprzeciw sobie, często pod krzyżem. Ecclesia (Kościół) jest ubrana w bogate, strojne szaty z koroną na głowie, trzyma chorągiew w kształcie krzyża oraz kielich, z którego spływa krew Zbawiciela. Natomiast Synagoga jest odwrócona od krzyża, ma zasłonięte oczy oraz trzyma złamaną włócznię, która symbolizuje utratę praw. Frontony niektórych niemieckich kościołów zdobią przedstawienia panien mądrych, stojących za Ecclesia, i głupich – za Synagogą. Ciekawe są również gotyckie miniatury ukazujące na tym samym obrazie narodziny Kościoła z boku ukrzyżowanego Chrystusa i stworzenie Ewy z żebra Adama.